

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL 2020 M. BIRŽELIO 1 D. SKUNDO**

2021* m. birželio 17 d. Nr. SP-2
Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (2019-08-01 – 2020-06-30 redakcija; toliau – MSI) 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13.1 papunkčiu ir pagal Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021 m. balandžio 27 d. sprendimą, kuriame nurodytas įpareigojimas „atlikti Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos 2020 m. birželio 22 d. raštu Nr. S-162 pradėtą tyrimą dėl [asmens] galimų akademinės etikos pažeidimų ir priimti vieną iš Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalyje numatytų sprendimų“**, atlikęs [pareiškėjo]¹ 2020 m. birželio 1 d. skundo pagrindu pradėtą tyrimą,

nustatė:

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2020 m. birželio 3 d. buvo gautas pareiškėjo 2020 m. birželio 1 d. skundas (toliau – Skundas) dėl galimų akademinės etikos pažeidimų, susijusių su [publikacijos]² <...> [kalbos tvarkymu].

Pareiškėjas Skunde nurodė, kad „[Publikacijoje] nurodoma, kad [ją] redagavo [asmuo] ([mokslinių tyrimų instituto pavadinimas]; <...>.“³, „[mokslinių tyrimų institutas] <...> atsiribojo nuo [asmens], nurodydamas, kad [jis] veikė ne kaip [mokslinių tyrimų instituto atstovas]. Pasak

* Teksto rinkimo klaida: turi būti 2022 m.

** Čia ir toliau Sprendimo tekste laužtiniuose skliaustuose pateikiama Tarnybos informacija. Taip pat čia ir toliau Sprendimo tekste „asmuo“ ir „publikacijos vertėjas“ apibendrintai, nesiejant su lytimi, nurodomas vyriškosios giminės daiktavardžiu, siekiant užtikrinti asmens duomenų apsaugą ir išvengti asmenų atpažinimo. Mokslinių tyrimų instituto, kurio atžvilgiu pareiškėjas teikė skundą, universiteto, kitos įstaigos, jų padalinių ir (ar) darinių duomenys, publikacijos duomenys, teisės aktų datos ir registracijos numeriai Tarnybai žinomi, tačiau čia ir toliau – neskelbiami siekiant užtikrinti asmens duomenų apsaugą ir išvengti asmenų atpažinimo.

¹ Sprendimo tekste „pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjo lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu. Tarnybai asmens duomenys žinomi, tačiau čia ir toliau – neskelbtini.

² [Publikacijos duomenys].

³ Čia ir toliau Tarnybos cituojamame tekste <...> reiškia pašalintą neaktualią citatos teksto dalį.

[mokslinių tyrimų instituto], [asmuo] veikė kaip [kitos įstaigos ekspertas], nors [kita įstaiga] apie [asmens] vaidmenį institucijoje jokios informacijos nepateikė <...>“⁴, „[asmuo] <...> [publikacijoje nurodytas] kaip [kalbos tvarkytojas] iš [mokslinių tyrimų instituto], nors [mokslinių tyrimų institutas] [asmens] rengtu raštu nuo [jo] atsiribojo, [jo] veiklą priskirdamas [kitos įstaigos paskirtam asmeniui], tačiau [kita įstaiga] irgi nuo [jo] atsiribojo (nenurodė, kad [jis] veikė nuo [kitos įstaigos] ar ją atstovavo, kaip buvo apmokėtas [jo] darbas – galimai fiktyvi mokslinė veikla). Dėl to neaiškus [asmens] vaidmuo [publikacijos] leidime, kas ir kokiais pagrindais apmokėjo [jam] už galimai atliktą darbą, dėl kokių priežasčių [jis] <...> [publikacijoje nurodytas kalbos tvarkytoju] iš [mokslinių tyrimų instituto]“, „Lieka neaišku, kaip [asmuo] apskritai yra [susijęs su publikacijos] rengimu/leidimu.“, „[publikacijoje] <...> dar ir klaidinamai nurodomas [mokslinių tyrimų institutas], galimai siekiant padidinti [publikacijos] svarstyme ir aptarime dalyvavusių institucijų kiekį“ ir kt.

Pareiškėjas prašo įvertinti, ar [publikacijos] „[kalbos tvarkytojas, būdamas mokslinių tyrimų instituto padalinio vadovu, dalyvaudamas ir svarstydamas <...> nurodytą kaip mokslinių tyrimų instituto vardu tvarkytą publikaciją, kai iš tiesų publikaciją neturėjo teisės tvarkyti mokslinių tyrimų instituto vardu, ir neaišku, ar minėtą publikaciją apskritai tvarkė, kitos įstaigos darinio [data] posėdyje bei už jį balsuodamas, nepažeidė akademinės etikos kaip mokslinių tyrimų instituto mokslo darbuotojas]“⁵. Atsižvelgiant į pareiškėjo prašymą, kontrolierius pagal kompetenciją, nustatytą MSĮ 17 straipsnio 1 dalyje, atliko tyrimą dėl [asmens] kaip [mokslinių tyrimų instituto] Instituto akademinės bendruomenės [nario] veiksmų.

Tarnyba dėl paaiškinimų ir dokumentų pateikimo kreipėsi į [asmenį, publikacijos vertėją, mokslinių tyrimų institutą] (toliau – Institutas) ir [universitetą] (toliau – Universitetas). Tarnybai buvo pateikta visa prašoma informacija.

Dėl institucinės prieskyros naudojimo

[Publikacijoje] prie [asmens] yra nurodytas Institutas kaip institucinė prieskyra: „[kalbos tvarkytojas] [vardas ir pavardė], [mokslinių tyrimų instituto pavadinimas]“⁴. Su Skundu pateiktas priedas – Instituto 2020 m. sausio 10 d. raštas ([rašto rengėjas: asmuo]), kuriame nurodyta, kad [asmuo] „dirbo [publikacijos] [tvarkymo] darbą ne kaip [mokslinių tyrimų instituto vyresnysis mokslo darbuotojas, o kaip kitos įstaigos ekspertas]“. Taip pat su Skundu pateiktas priedas – [kitos įstaigos] (toliau – <...>) 2020 m. kovo 13 d. raštas, kuriame nurodyta, kad [asmuo] „nebuvo <...> „[paskirtas kaip kitos įstaigos ekspertas tvarkyti minėtą publikaciją]“⁴. *Iš to matyti, kad [asmuo] pagrįstai [publikacijoje] nenurodė [kitos įstaigos] savo institucine prieskyra.*

Universitetas Tarnybai paaiškino, kad „Įsigyjant [publikacijos tvarkymo] paslaugas buvo inicijuota viešojo pirkimo procedūra, atliktas viešasis pirkimas ir pasirašyta viešojo pirkimo paslaugų teikimo sutartis“ ir pateikė tai pagrindžiančius dokumentus. Universitetas atliko viešąjį pirkimą siekdamas įsigyti taikomosios veiklos konsultacines paslaugas (<...> paslaugas). Iš pateiktos paslaugų teikimo sutarties matyti, kad ji sudaryta [data] tarp Universiteto ir [asmens]

⁴ Čia ir toliau laužtiniuose skliaustuose – Tarnybos informacija.

⁵ Pareiškėjas Tarnybos [data] raštu Nr. [registracijos numeris] buvo informuotas, kad [kita įstaiga] nėra mokslo ir studijų institucija, galimi pažeidimai, padaryti įgyvendinant būtent jai pavestus uždavinius, nėra susiję su kontrolieriaus kompetencija, t. y. pagrindas atlikti tyrimą dėl [asmens] dalyvavimo [kitos įstaigos darinio] [data] posėdyje ir jame balsavimo nenustatytas.

(Paslaugų teikėjas fizinio asmens statusu). Minėtoje sutartyje nurodyta, kad <...> paslaugų teikimą apima šie darbai: [publikaciją] „<...>“, „<...> derinimas su Paslaugų gavėjo paskirtu atsakinguoju asmeniu Sutarties vykdymo klausimais (nurodytu sutarties 4.1 punkte [publikacijos vertėju])“, [publikacijos] „atitiktis <...> bendriesiems reikalavimams“ vertinimas ir pastabų raštu pateikimas“ ir numatytas paslaugų suteikimo terminas – [data]. [Asmuo] Tarnybai pateikė sutartį, kuri turinio požiūriu yra tapati Universiteto pateiktai paslaugų teikimo sutarčiai, ir paaiškino, kad [jis] nurodė Institutą savo institucine prieskyra šiuo pagrindu – „Paslaugų gavėjui [Universitetui] nekėliau reikalavimo nurodyti mano darbovietę [Institutą], bet kadangi prie visų kitų [publikacijos] rengėjų (<...>) buvo nurodytos darbovietės, todėl darbovietė buvo nurodyta ir prie mano pavardės.“

[Publikacijos vertėjas] Tarnybai paaiškino, kad „[publikacijos tvarkymui] nuspręsta pasitelkti [kalbos tvarkytoją], kompetentingą padėti parengti [publikaciją] atitinkamai su [kitos įstaigos] reikalavimais. Paslaugų sutartį su šį reikalavimą [atitinkančiu asmeniu] sudarė [universitetas]. Rengiant [publikaciją, joje] nurodyti su rengimu susiję asmenys bei jų institucinės prieskyros, jei tokios buvo aktualios. [Asmens] nebuvo reikalaujama nurodyti institucinę prieskyrą ir darbinuose [publikacijos] rengimo variantuose buvo nurodyti tik [asmens] vardas ir pavardė. Kaip [vienas iš publikacijos] vertėjų neturiu prieigos prie dokumentų, galinčių paaiškinti [mokslinių tyrimų instituto] institucinės prieskyros atsiradimą galutinėje [publikacijos] redakcijoje prie [asmens] vardo ir pavardės, kadangi projektui pasibaigus [data] nebedirbu [universitete] ir man nebėra prieinama [universiteto] el. paštu vykdyta komunikacija tarp [publikacijos] vertėjų, [asmens] ir [universiteto] leidybos darbuotojų.“ Pedagogų registro [data] duomenimis, [publikacijos vertėjas] Universitete dirbo iki [data]. *Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad [asmuo] teikė taikomosios veiklos konsultacines paslaugas ir nėra galimybės objektyviai nustatyti aplinkybes dėl [asmens] institucinės prieskyros nurodymo [publikacijoje].*

[Asmuo] Tarnybai paaiškino, kad „[publikacija nebuvo įtraukta] nei į 2019 m. ataskaitą, nei į atestuojamo laikotarpio (2015–2019 m.) ataskaitą, taip pat [ji nebuvo teikta] Lietuvos mokslo tarybos vykdomiems mokslo (meno) vertinimams“. Iš viešai prieinamos informacijos Lietuvos akademinėje elektroninėje bibliotekoje eLABa matyti, kad 2019 metais [asmuo] paskelbė tris mokslo darbus, tarp kurių [publikacija nėra nurodyta]. Iš [asmens] pateikto [jo] kvalifikacinių reikalavimų atitiktis aprašo per 2015–2019 metus (atlikta) 2.3 papunkčio matyti, kad Universitetui teiktos taikomosios veiklos konsultacinės paslaugos nenurodytos. Pažymėtina, kad šiame apraše užsiėmimas ekspertine ir kita taikomąja moksline veikla apibrėžiama taip: „vadovauja tarptautinio ar nacionalinio mokslo renginio organizaciniam arba programos komitetui ar yra jo narys; vadovauja tarptautinio ar tarpvalstybinio periodinio arba tęstinio mokslo leidinio redakcinei kolegijai, yra tokio leidinio vyriausiasis redaktorius ar redakcinės kolegijos narys; vadovauja doktorantūros programos komisijai, gynimo tarybai/habilitacijos komitetui arba yra tokios komisijos ar komiteto narys, yra disertacijos oponentas“.

Remiantis Lietuvos mokslo tarybos pirmininko 2020 m. spalio 26 d. įsakymu Nr. V-542 „Dėl humanitarinių mokslų srities 2019 metais paskelbtų ir mokslo ir studijų institucijų pateiktų vertinti mokslo darbų formaliojo įvertinimo apibendrintų rezultatų patvirtinimo“ patvirtintais humanitarinių mokslų srities 2019 metais paskelbtų ir pateiktų vertinti mokslo darbų formaliojo įvertinimo rezultatais „Humanitarinių mokslų srities 2019 metais paskelbtų ir mokslo ir studijų

institucijų pateiktų vertinti mokslo darbų formaliojo įvertinimo apibendrinti rezultatai“⁶, [publikaciją] Lietuvos mokslo tarybos vykdomiems mokslo (meno) vertinimams pateikė tik Universitetas – Institutas [publikacijos] minėtam vertinimui neteikė.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, matyti, kad [asmuo] kitos (mokslinės) naudos negu finansinė nauda pagal paslaugų teikimo sutartį negavo.

Instituto Akademinės etikos kodekso, patvirtinto Instituto direktoriaus [data] potvarkiu Nr. [registracijos numeris] (Instituto direktoriaus [data] įsakymo Nr. [registracijos numeris] redakcija), 2 punkte nustatyta, kad „Kodeksas įtvirtina pagrindines etiško akademinio elgesio nuostatas, nustato svarbiausius netinkamo akademinio elgesio atvejus, kurių tiesiogiai neapibrėžia valstybės įstatymai, Instituto vidaus tvarkos dokumentai“; 3 punkte nustatyta, kad „Kodeksas taikomas visiems [mokslinių tyrimų instituto] akademinės bendruomenės nariams: mokslo darbuotojams, kitiems tyrėjams ir profesoriams emeritams“; 7.2 papunktyje nustatyta, kad „Kiekvienas Instituto bendruomenės narys privalo laikytis mokslinių tyrimų strategijos ir pagal galimybes prisidėti prie Instituto įstatuose numatytų tikslų įgyvendinimo ir Instituto pareigų vykdymo. Šiuo požiūriu etika pažeidžiama, kai: <...> 7.2. Instituto vardas naudojamas politinei ar visuomeninei veiklai“.

Vertinant institucinės prieskyros nurodymo aplinkybių visetą, nustatyta, kad prie [asmens] nurodyta institucinė prieskyra yra tikra bei paslaugų teikimo sutartyje nustatytų paslaugų pobūdis laikytinas fizinio asmens taikomosios veiklos konsultacine veikla (nesietinas nei su ekspertine ir kita taikomąja moksline veikla, nei su politine ar visuomenine veikla). Kiti pareiškėjo argumentai šiam sprendimui nėra teisiškai reikšmingi, dėl jų kontrolierius išsamiau nepasisako, nes šio skundo nagrinėjimo dalykas – [asmens] kaip [mokslinių tyrimų instituto mokslo darbuotojo] galimas akademinės etikos pažeidimas dėl institucinės prieskyros naudojimo [publikacijoje].

Atsižvelgiant į tai, kad Instituto kaip [asmens] institucinės prieskyros nurodymas (naudojimas) gali būti laikytinas sąžininga (netyčine) klaida, kuri Publikavimo etikos gairių, Lietuvos universitetų rektorių konferencijos paskelbtų 2019 m. vasario 8 d.⁷, 60 punkte⁸ aiškinama taip: sąžininga (netyčinė) klaida „nėra mokslinis pažeidimas, tačiau recenzantai privalo nustatyti klaidas ir pranešti apie jas redaktoriui, lygiai taip pat kaip ir apie įtariamą mokslinio nesąžiningumo faktą“, t. y. taikant minėtą nuostatą *mutatis mutandis* [asmuo] turėjo (turėtų) imtis veiksmų [pranešdamas] Universitetui apie institucinės prieskyros nurodymo (naudojimo) klaidą [publikacijoje], pagrindas konstatuoti Instituto vardo naudojimo politinei ar visuomeninei veiklai pažeidimą, nustatytą Instituto Akademinės etikos kodekso 7.2 papunktyje, nenustatytas.

Kontrolierius, išanalizavęs ir įvertinęs turimą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei teisinį reglamentavimą, vadovaudamasis MSI 17 straipsnio 11 dalies 10 punktu:

⁶ Lietuvos mokslo tarybos pirmininko 2020 m. spalio 26 d. įsakymu Nr. V-542 „Dėl humanitarinių mokslų srities 2019 metais paskelbtų ir mokslo ir studijų institucijų pateiktų vertinti mokslo darbų formaliojo įvertinimo apibendrintų rezultatų patvirtinimo“. <https://www.lmt.lt/lt/doclib/cwkbkkg6p3j1nd28dzu3p9u1suzzhq9m>, žiūrėta 2022-06-16.

⁷ Apibendrinta informacija apie Lietuvos universitetų rektorių konferencijos 2019 m. vasario 8 d. posėdį skelbiama <https://lurk.lt/2019/02/10/lurk-posedis-mru-2019-02-08/> (žiūrėta 2022-06-15).

⁸ Ši nuostata remiasi gerąja mokslinė praktika (Tarnybos pateikta aktuali redakcija dėl nebeegzistuojančios nuorodos): American Speech-Language-Hearing Association. (2009). *Guidelines for the responsible conduct of research: ethics and the publication process* [Guidelines]. www.asha.org/policy, žiūrėta 2022-06-15.

nusprendė:

Nenustačius pagrįstų [asmens] akademinės etikos pažeidimų pripažinti pareiškėjo Skundą nepagrįstu.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Vilnius, Žygimantų g. 2) per vieną mėnesį nuo šio sprendimo įteikimo datos.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierė

Loreta Tauginienė